

Handläggare
Karin Rowland
Telefon: 08-508 31 920

Till
Kulturnämnden
2022-02-22

Information om Kulan och Stöd till ungas egna kulturprojekt 2021

Sammanfattning

Kulturförvaltningens arbete för barns rätt till kultur utgår från stadens barn- och ungdomskulturprogram Kultur i ögonhöjd (Dnr. 328-323/2013). Den här rapporten fokuserar på två av programmets fem mål: att alla barn och unga i Stockholm har god och likvärdig tillgång till professionella kulturupplevelser samt arbetet med att stödja ungas entreprenörskap inom kultur.

Kulan är stadens mötesplats för samverkan mellan förskolan, skolan och kulturlivet. På Kulans webbplats presenteras aktuellt kulturutbud och utvalda kulturaktiviteter erbjuds till reducerat pris, med en så kallad Kulanpremie. Användningen av Kulanpremien har ökat de senaste åren, med undantag för pandemiåret 2020.

Även 2021 har präglats av covid-19 i hög utsträckning. För att stimulera till att öka förskolors och skolors bokningar utökades Kulanpremien från 50 procent till 80 procent av aktivitetens pris under perioden 1 maj till 31 december. Det skapade stor efterfrågan och gjorde det möjligt för förskolor och skolor att genomföra aktiviteter i mindre grupper.

Totalt har förskolor och skolor genomfört cirka 121 400 kulturbesök. Det är en stor ökning jämfört med 2020 och ett resultat i nivå med åren före pandemin. 81 procent av stadens barn i förskoleålder har fått ta del av professionell kultur genom Kulan. 80 procent av stadens kommunala grundskolor har använt Kulanpremien. Totalt har 120 unika kulturaktörer fått bokningar med Kulanpremien av förskolor och skolor i staden.

Under året har det tidigare stipendiet Kulturstöd för unga justerats och resulterat i en ny stödmodell som heter Stöd till ungas egna kulturprojekt. Beslut fattades av kulturnämnden i november (Dnr. 6.1/2922/2021). Den nya stödmodellen implementeras under 2022.

För att möjliggöra kulturprojekt och arrangemang initierade och genomförda av unga själva även under 2021 har förvaltningen

samverkat med organisationer från civilsamhället samt med flera av stadens egna verksamheter.

Arbetet med barns rätt till kultur förutsätter ett nära samarbete mellan kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna. Det gemensamma arbetet under pandemin har fortsatt att stärka denna samverkan under 2021.

Resultat 2021

2021 – ännu ett pandemiår

Kulan är stadens mötesplats för samverkan mellan förskolan, skolan och kulturlivet och ett centralt verktyg i arbetet för alla barns rätt att ta del av professionell kultur. På Kulans webbplats presenteras aktuellt kulturutbud, pedagogiskt material och tematiska upplägg. Utvalda kulturaktiviteter erbjuds till reducerat pris, med en så kallad Kulanpremie. Urvalet görs av kulturförvaltningen i samråd med en referensgrupp. På Kulan kan pedagoger från skola och förskola enkelt hitta en kulturaktivitet med hög konstnärlig kvalitet som blir ett viktigt inslag i den ordinarie verksamheten.

Kulanpremien är 50 kronor per barn på ordinarie biljettpreis eller 50 procent av ordinarie pris vid bokning av aktivitet till skolan eller förskolan. Användningen av Kulanpremien har ökat de senaste åren med undantag för pandemiåret 2020.

Även år 2021 har i hög utsträckning präglats av covid-19. Pandemin har påverkat möjligheten till kulturaktiviteter i skolan och förskolan med få kulturbesök under årets första månader. Skolor och förskolor behöver förebygga trängsel och kulturaktiviteter har ofta bara kunnat genomföras för högst en klass eller förskolegrupp i taget. Kostnaden för aktiviteten blir dock densamma som under ordinarie förutsättningar. Det innebär att skolors och förskolors kostnad per elev för kulturaktiviteter ökar kraftigt jämfört med ett vanligt år.

För att stimulera till att öka förskolors och skolors bokningar ökades Kulanpremien tillfälligt från 50 procent till 80 procent av aktivitetens pris under perioden 1 maj till 31 december 2021 (Dnr. 6.1/1129/2021). Det skapade stor efterfrågan och gjorde det möjligt för förskolor och skolor att genomföra aktiviteter i mindre grupper. 2021 års satsning med höjd nivå i premien har precis som satsningen 2020, Kulanfonden, lett till att nya bokare har identifierats. Förskolor och skolor som tidigare bokat mer sparsamt har nu har tagit del av utbudet i större utsträckning.

Trots alla de utmaningar som pandemin och dess restriktioner har fört med sig har mycket kulturverksamhet för barn och unga kunnat genomföras.

Kulans besöksstatistik

Totalt har förskolor och skolor genomfört cirka 121 400 kulturbesök. Det är en stor ökning jämfört med föregående år och ett resultat i nivå med åren före pandemin.

År	Totalt antal kulturbesök
2021	121 400
2020	80 500
2019	120 700
2018	122 400
2017	107 000
2016	103 000
2015	93 209
2014	123 186
2013	106 494
2012	92 790

Totalt har 120 unika kulturaktörer fått bokningar med Kulanpremien, vilket är en ökning jämfört med ett normalår före pandemin. 80 procent av stadens kommunala grundskolor har använt premien. 81 procent av stadens barn i förskoleålder har fått ta del av professionell kultur via Kulanpremien (ej unika individer). I fem stadsdelar (Farsta, Rinkeby-Kista, Skärholmen, Spånga-Tensta och Östermalm) är antalet kulturbesök fler än antalet barn boende i stadsdelen, vilket visar att tillgången till kultur är mycket god. Dessa stadsdelar har också anställda kultursekreterare som arbetar strategiskt för kulturupplevelser i förskolan. Störst ökning har under 2021 skett i Hägersten-Älvsjö där 99 procent av stadens barn i förskoleålder har fått ta del av professionell kultur via Kulanpremien, jämfört med 37 procent 2020.

Teater är fortsatt den mest populära konstformen (33 procent) följt av musik (19 procent), litteratur och berättande (15 procent), dans (12 procent), cirkus (8 procent), film (8 procent), konst och bild (2 procent) och musikdramatik (2 procent). Film (framförallt Skolbio) har minskat betydligt under 2020 och 2021, då pandemin påverkat möjligheten att besöka en biograf.

Anpassningar av utbud och Kulanpremie

Kulans utbud har under året utökats med utomhusaktiviteter, digitala aktiviteter och workshoppar. Under vårterminen anpassades även Kulanpremien för att möjliggöra fler kulturaktiviteter.

Följande åtgärder genomfördes:

- en digital Kulanpremie infördes för att möjliggöra kulturaktiviteter på distans via digitala verktyg

- kulturaktiviteter som anpassats till rådande rekommendationer om avstånd, små barn-/elevgrupper och utomhusvistelse omfattades av Kulanpremien
- Kulanpremien utökades för att möjliggöra för kulturaktörer med egna scener att låta förskolor och skolor abonnera salongen för den egna barngruppen/klassen.

Under året har förskolor, skolor och kulturaktörer hittat alternativa lösningar för att barn och elever ska få uppleva professionell kultur. Med olika anpassningar har aktiviteter kunnat genomföras utomhus, till exempel på förskolans gård, skolgården eller i parklekar, och barn och unga har även fått ta del av kultur digitalt.

Årets mest bokade föreställning var Mittiprickteaterns Mysteriet på gården som har spelats utomhus på förskolegårdar för närmare 3 900 barn. Även artisten Micaela Gustafsson har mött ett stort antal förskolebarn med sin utomhusföreställning Bää muu nöff.

Totalt har cirka 7 500 barn och elever fått ta del av en kulturaktivitet digitalt. Digitala alternativ har varit efterfrågade framförallt på högstadiet och gymnasiet som haft distansundervisning under delar av året. Två riktade insatser har genomförts där 1 500 gymnasieelever har tagit del av digitala kulturaktiviteter via Kulan. I samarbete med Unga Klara visades den filmatiserade versionen av teaterföreställningen De kommer att drunkna i sina mödrars tårar och i samarbete med DANSISTAN/CIRKUSISTAN visades Freestyle Phanatix breakdanceföreställning R - Vem R vi?.

Kulans webbplats och arrangerade mötesplatser

Arbetet med teknisk utveckling av Kulans webbplats har fortsatt enligt plan i samarbete med utbildningsförvaltningen och externa leverantörer. Den nuvarande webbplatsen lanserades under 2020. Utifrån användartester har justeringar gjorts för ökad tydlighet och användarvänlighet. Webbplatsen har också anpassats ytterligare för att möta kraven på tillgänglighet till digital offentlig service. Anpassningar har även gjorts med anledning av Schrems II.

Under 2021 arrangerades Kolla Kultur – tre målgruppsanpassade kompetens- och inspirationsdagar för pedagoger och annan personal i förskoleklass och lågstadiet, mellanstadiet respektive högstadiet och gymnasiet. Dessa Kolla Kultur-träffar kunde arrangeras fysiskt i november 2021 med hänsyn till då gällande restriktioner om deltagarantal och avstånd. Det fanns även möjlighet att delta digitalt. På varje träff presenterades scenkonst, musik, föreläsningar, samtal och workshoppar kopplat till två av temana:

- kultur för att bejaka fantasi och kreativitet

- kultur som ingång för att samtala och arbeta med svåra och känsliga ämnen
- kultur som ingång för att samtala och arbeta med sexualitet, samtycke och relationer.

Utvärderingarna visar på positiv respons från pedagoger som upplever att arrangemanget är väl anpassat för deras uppdrag i skolan.

Förskolornas inspirationsdag har flyttats fram till 2022 och kommer att ha fokus på språkutveckling och kultur.

Författarbesök i skolan

Som en del av Kulans arbete ingår även den särskilda satsningen Läsning Pågår som vänder sig till stadens skolor i årskurs 5, 8, gymnasiet samt grundsärskola. Drygt 10 000 elever fick under året ett författarbesök i klassrummet. Detta är en stor ökning jämfört med föregående år, då 7 600 elever fick ett författarbesök. Ökningen har framförallt skett i årskurs 8 där antalet elever har fördubblats jämfört med år 2020. I grundsärskolan genomfördes författarbesök på fler skolor och i fler klasser jämfört med föregående år, och fler elever fick ta del av ett författarbesök. Utöver författarbesök i skolan erbjuder Kulan även förskolor i staden besök av en bilderboks författare. Under 2021 ingick cirka 1 400 barn i denna satsning.

Årets förskole- och skolenkät

Stadens skolenkät genomfördes under februari 2021. Resultatet avspeglar därmed elevernas svar avseende år 2020, då pandemin i hög grad påverkade tillgången till kulturupplevelser i skolan.

Enligt skolenkäten har 52 procent av eleverna svarat positivt på frågan om de fått ta del av kulturupplevelser i skolan (årskurs 2, 5 och 8). Det är en nedgång med totalt 13 procentenheter jämfört med år 2020. Störst nedgång har skett i årskurs 2 från 78 procent till 58 procent.

Vad gäller nöjdhet instämmer tre av fem elever i årskurs 5 med påståendet att de är nöjda med de kulturupplevelser som de får ta del av i skolan. I årskurs 8 är det två av fem elever som instämmer med det påståendet. I båda årskurserna är detta en nedgång jämfört med föregående år som den pågående pandemin kan ha bidragit till.

Stadens förskoleenkät genomfördes under mars och april 2021 och besvarades av vårdnadshavare. 57 procent uppger att de är nöjda med de kulturupplevelser som deras barn får ta del av i förskolan. Nöjdheten har minskat något under rådande pandemi.

Stöd till ungas egna kulturprojekt

Under året har det tidigare stipendiet Kulturstöd för unga justerats och resulterat i en ny stödmodell som heter Stöd till ungas egna kulturprojekt. Beslut fattades av kulturenämnden i november (dnr. 6.1/2922/2021). Den nya stödmodellen implementeras under 2022.

Stöd till ungas egna kulturprojekt kan sökas av kvalitetssäkrade organisationer som genom sin verksamhet blir möjliggörare för unga som vill genomföra egna kulturprojekt. Unga är initiativtagare, har ägandeskap över genomförandet samt inflytande över hur stödet ska användas. Den nya stödmodellen möjliggör en nystart i stadens arbete med att stötta ungas eget skapande på fritiden, i linje med förvaltningens samordningsuppdrag för verksamhetsområdet Barn, kultur och fritid. Modellen stärker och utvecklar befintlig infrastruktur, kompletterar nuvarande stödsystem och blir ett viktigt verktyg i arbetet framåt. Stöd till ungas egna kulturprojekt implementeras under 2022.

För att möjliggöra kulturprojekt initierade och genomförda av unga själva även under 2021 har förvaltningen samverkat med fem organisationer från civilsamhället med välfungerande ungdomsdriven verksamhet samt med flera av stadens egna verksamheter. Prioriteringen har varit på unga i åldern 13 till 20 år.

Pandemin har inneburit vissa utmaningar då verksamheterna inte har kunnat ha öppet och bedriva verksamhet på samma sätt som under ett vanligt år, och inplanerade projekt har ibland fått skjutas på framtiden eller ställas in. Trots de utmaningar som pandemin fört med sig har flera lyckade projekt genomförts. Unga har genomfört kulturprojekt på Folk i Skärholmen, Folkets Husby, Midsommargården, Mäster Olofsgården och Södergården samt på Framtidens Hus i Rinkeby och Husby, Kulturhuset Stadsteatern Vällingby, Lava, Tuben i Farsta och Ungdomens Hus i Hägersten-Älvsjö.

Under 2021 har unga bland annat arrangerat filmfestivalen Tonårstid med unga filmskapares filmer på Klarabiografen och ordnat workshoppar i afrobeat, dancehall och K-pop. Fyra unga filmskapare har spelat in en kortfilm om machokultur bland unga män i förorten som ska skickas till olika filmfestivaler. Två unga konstnärers kulturprojekt resulterade i att de kunde ställa ut sina verk på konstutställningen Vår Salong på Galleri 16 X i Vällingby.

Maria Jansén
Kulturdirektör

Patrik Liljegren
Chef kulturstrategiska staben